

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022- 2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Rozwój sytemu językowego
Kod przedmiotu*	IXC11/J
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	II stopień
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok drugi/ semestr trzeci
Rodzaj przedmiotu	Fakultatywny/do wyboru
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr Małgorzata Kułakowska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Małgorzata Kułakowska, pracownicy Zakładu Onomastyki

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		20							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x w formie tradycyjnej

x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (zaliczenie z oceną)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Znajomość gramatyki opisowej języka polskiego

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zaznajomienie studentów z podstawami wiedzy na temat rozwoju systemu językowego
C2	Zaznajomienie studentów z wiadomościami na temat przejawiania się w języku różnych zjawisk społecznych i psychologicznych
C3	Wdrażanie studentów do opanowania umiejętności analizy tekstów produkowanych przez dzieci na różnych etapach rozwoju mowy
C4	Wdrażanie studentów do opanowania umiejętności analizy tekstów produkowanych przez dzieci i dorosłych z różnymi deficytami językowymi

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna prawidłowości rozwoju systemu językowego,	K_Wo1, K_Wo2
EK_02	Student potrafi wskazać w wybranych tekstach specyficzne cechy dla danego okresu rozwojowego oraz zauważyć braki pewnych zjawisk w tekstach tworzonych przez osoby z różnego typu deficytami	K_U01, K_U11
EK_03	Student jest gotów do lingwistycznej analizy tekstów, w których występują zjawiska charakterystyczne dla danego etapu rozwoju językowego podczas pracy grupowej	K_U01, K_U11

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu
nie dotyczy

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Filogeneza języka.
2. Biologiczne i społeczne uwarunkowania zachowań językowych.
3. Mowa dziecka jako przedmiot badań psycholingwistycznych.
4. Język w rozwoju osobniczym – ontogeneza rola gestów w rozwoju mowy.
5. Proces gramatyzacji w rozwoju językowym.
6. Składnia wypowiedzi dziecięcych.
7. Znaczenie i jego zmiany w rozwoju języka.
8. Rola języka w rozwoju teorii umysłu.
9. Rozwój komunikowania i odczytywania emocji wyrażanych językowo.
10. Specyfika mowy dzieci dwujęzycznych

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykłady przygotowywane przez studentów, analiza tekstów tworzonych przez dzieci i osoby dorosłe na różnych etapach rozwoju językowego

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	ocena testu, ocena prezentacji (projektu)	ćw
EK_02	ocena analizy tekstów z elementami charakterystycznymi dla danego etapu rozwoju języka; ocena testu, ocena prezentacji (projektu)	ćw
EK_03	ocena analizy tekstów z elementami charakterystycznymi dla danego etapu rozwoju języka; ocena testu, ocena prezentacji (projektu)	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia jest: 1) Pozytywna ocena testu pisemnego (30%) 2) przygotowanie prezentacji (praca projektowa) dotyczącej wybranej problematyki zajęć (40%); 3) poprawna analiza tekstów podczas zajęć (15%); 4) wykazanie się znajomością literatury przedmiotu (dyskusje w czasie zajęć i konsultacji) (15%).
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	55
Czytanie literatury przedmiotu	10
Przygotowanie prezentacji (projektu)	30
Przygotowanie do testu	15
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: <i>Język w biegu życia</i> , 2019, red.M. Kielar-Turska, S. Milewski, Gdańsk. Kielar-Turska M., 1989, <i>Mowa dziecka - słowo i tekst</i>
Literatura uzupełniająca: Aitchison J., 1991, <i>Ssak, który mówi. Wstęp do psycholingwistyki</i> . Przeł. M. Czarnecka. Warszawa. Aitchison J., 2002, <i>Ziarna mowy. Początki i rozwój języka</i> . Przeł. M. Sykurska-Drewojad, Warszawa. <i>Badania nad rozwojem języka dziecka</i> , 1980, red. G.W. Shugar, M. Smoczyńska, Warszawa. Bokus B., 2000, <i>Świat fabuły w narracji dziecięcej</i> , Warszawa, Dunbar R., 1989, <i>Grooming, Gossip, and the Evolution of Language</i> , London: Faber and Faber Dunbar R., 2009, <i>Pchły, plotki a ewolucja języka</i> . Przeł. T. Pańkowski, Warszawa. <i>Dziecko w przestrzeni języka</i> , 2018, red. K. Kuszak, Poznań. Kielar M., 1973, <i>Rozwój umiejętności posługiwania się związkami frazeologicznymi przez dzieci i młodzież</i> , „Przegląd Pedagogiczny” 1-2, s. 53-63. Kopeć U., (2000), <i>Rozwój słownictwa nazywającego uczucia w języku dzieci i młodzieży</i> , Rzeszów. Krakowiak K., 2012, <i>Dar języka. Podręcznik wychowania językowego dzieci i młodzieży z uszkodzeniami narządu słuchu</i> , Lublin. Lasota A., 2010, <i>Świat gestów i symboli w komunikacji dziecięcej</i> , Kraków. Lasota A., 2012, <i>Dwoelementowe kombinacje lingwistyczno-niejęzykowe w komunikacji dziecięcej</i> , „Psychologia Rozwojowa 4, s.25-36. Ligara B., (2014), <i>Bilingwizm w tekście zapisany</i> , „Ling Varia” 1(17), s. 149-167. Łuczyński E., 2004, <i>Kategoria przypadku w ontogenezie języka polskiego, czyli o wchodzeniu dziecka w rzeczywistość gramatyczną</i> , Gdańsk. Milewski S., 2001, <i>Wyrazy dziecięce – problemy terminologiczne, metodologia badań</i> , „Psychologia Rozwojowa 6”, s. 81-106. Mystkowska H., 1970, <i>Właściwości mowy dziecka sześćo-siedmioletniego</i> , Warszawa Myszka A., 2015, <i>Pięć szeregów głosek dentalizowanych? O półpalatalnych głosekach szeregów szumiącego i ciszącego</i> , „Logopedia Silesiana” 4, s. 170-182. ISSN 2300-524 Porayski-Pomsta J., 2015, <i>O rozwoju mowy dziecka. Dwa studia</i> , Warszawa. Przetacznikowa M., Kielar M., 1973, <i>Rozumienie odrębności gramatycznej i semantycznej klas wyrazów (części mowy) przez dzieci w wieku 3-15 lat</i> , „Przegląd Pedagogiczny” 1-2, s. 33-52. <i>Psycholingwistyka</i> , 2005, red. J.B. Gleason, R.B. Ratner. Przeł. J. Bobryk, Gdańsk. <i>Psychologiczne aspekty dwujęzyczności</i> , 2006, red. I. Kurcz, Gdańsk.

Smoczyński J., 1955, *Przyswajanie przez dziecko podstaw systemu językowego*, Łódź.
Stępień-Nycz M., 2009, *Rola dyskursu emocjonalnego w rozwoju reprezentacji emocji*,
„Psychologia Rozwojowa” 14, s. 29-39.
Tomasello M., 1999, *The Cultural Origins of Human Cognition*, Harvard University Press.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej